

KUMPEL

6-10 LAT

DLA POLONI

E-MAGAZYN DLA DZIECI POLONIJNYCH Z CAŁEGO ŚWIATA

WYDANIE 2/2025

ENCYKLOPEDIA POLSKI:

Majowe świętowanie

WIEM WIĘCEJ:

Historia Polski jest ciekawa!

MÓWIĘ PO POLSKU:

Zwierzaki w powiedzonkach

CZYTAM PO POLSKU:

„Przyjaciele”

MOJE MALOWANKI:

Rodzinny detektyw

PODRÓŻUJĘ PO POLSCE:

Zapraszamy do Chełma i Jasła

DOBRA POLSKA KSIĄŻKA:

Warto przeczytać!

ŚWIĘTUJEMY!

Cześć!

Przed nami Dzień Polonii i Polaków za Granicą. To święto wszystkich tych, którzy Polskę noszą w sercu. Tak jak my! „Kumpel dla Polonii” chce być dla Was inspiracją do wspólnych działań, do odkrywania swoich korzeni i poznawania języka polskiego.

W tym numerze o majowych świętach, ale i o pierwszym władcy Polski. To nie będzie nudna historia, o nie! 😊 Udamy się w podróż do Jasła i Chełma – będzie trochę słodko, a trochę strasznie... Poznamy powiedzonka o zwierzakach. A może macie ochotę pobawić się w rodzinnego detektywa? Czekają na Was specjalne malowanki. Motyle i ważki przylecą opowiedzieć o sobie, sprawdzimy też, jak powstaje tęczą.

Mamy też gości z polonijnych szkół z Nowego Jorku i Swindon – dzieje się u nich tyle ciekawych, wspaniałych rzeczy. Sami zobaczcie!

Zapraszam do czytania,
Agnieszka Wyganowska
redaktor naczelna
„Kumpla dla Polonii”

CO ZNAJDZIESZ W NUMERZE?

- s. 4 **ENCYKLOPEDIA POLSKI:**
O Polsce
- s. 6 **WIEM WIĘCEJ O POLSCE:**
Mieszko I – pierwszy historyczny władca Polski
- s. 8 **UCZĘ SIĘ JĘZYKA POLSKIEGO:**
Urodziny
- s. 10 **MÓWIĘ PO POLSKU:**
Zwierzaki w powiedzonkach
- s. 12 **CZYTAM PO POLSKU:**
„Przyjaciele”
- s. 14 **MOJE MALOWANKI:**
Rodzinny detektyw. Znajdź kogoś, kto...
- s. 16 **POZNAJĘ POLSKĄ PRZYRODĘ:**
Motyle i ważki
- s. 18 **CZYTAMI WIEM:**
Skąd się bierze tęczą?
- s. 20 **POŚMIĘJMY SIĘ:**
Żarty i żarciki oraz pogaduchy zwierzaków 😊
- s. 22 **PODRÓŻUJĘ PO POLSCE:**
Zapraszamy do Chełma i Jasła!
- s. 24 **POZNAJEMY SIĘ:**
Aurelia Grabias i jej Polska Szkoła Doksztalająca im. Henryka Sienkiewicza w Nowym Jorku
- s. 26 **JEST TAKA SZKOŁA:**
Polska Szkoła im. Marii Konopnickiej w Swindon
- s. 28 **DOBRA POLSKA KSIĄŻKA:**
Warto przeczytać!
- s. 29 **KONKURSY I AKCJE**
Dla polonijnych dzieci i ich rodziców!
- s. 30 **KARTA SŁAWNYCH POLAKÓW:**
Franciszek Duszeńko
– patron Roku 2025

ZAPRASZAMY WAS DO TWORZENIA E-MAGAZYNU „KUMPEL DLA POLONII”! DZIECI I DOROSŁYCH, OCZYWIŚCIE!

UWAGA, DZIECI!

Możecie się pokazać w rubryce „Poznajemy się” – wystarczy przysłać zdjęcia i opowiedzieć o sobie i swoich pasjach.

UWAGA, RODZICE, NAUCZYCIELE, BIBLIOTEKARZE...!

W Waszej polonijnej szkole dzieje się coś ciekawego, planujecie duże wydarzenie lub konkurs dla polonijnych dzieci i młodzieży – napiszcie nam o tym. Opublikujemy informacje, pomożemy Wam dotrzeć do szerszego grona odbiorców. A może opowiecie nam o swojej szkole, placówce... Jak wygląda nauka, jakie wydarzenia miały miejsce, jak wspólnie spędzacie czas...? Zapraszamy do rubryki „Jest taka szkoła”.

Nasz e-mail: redakcja@kumpel.com.pl

Jeśli masz starsze rodzeństwo, powiedz mu o „Cogito dla Polonii”. To pismo dla nastolatków polonijnych z całego świata. Reportaże, ciekawe rozmowy, informacje o Polsce, a także materiały edukacyjne, które pomogą przygotować się do szkoły – wszystko znajdziecie w tym e-magazynie. Na łamach pisma można też pokazać swoją twórczość albo opowiedzieć o sobie i swojej szkole. Zapraszamy. **Wszystkie numery są dostępne w Polonijnej Bibliotece Cyfrowej:** www.pbc.uw.edu.pl

**KUMPEL
DLA POLONII**

POLSKIE BRACTWO
KAWALERÓW GUTENBERGA

Koordynator projektu:

prof. dr hab. Dariusz Kuźmina

Redaktor naczelna:

Agnieszka Wyganowska

Skład i opracowanie graficzne:

IlustraDorka Dorota Domagała

Okładka: Pixel-Shot/Shutterstock.com

Zdjęcia: Shutterstock.com, domena publiczna/
Wikimedia Commons

Adres redakcji:

e-mail: redakcja@kumpel.com.pl
ul. Waszyngtona 146, lok. 302
04-076 Warszawa

Dystrybucja:

Polonijna Biblioteka Cyfrowa

Wydawca:

Polskie Bractwo Kawalerów Gutenberga
ul. Marywilska 34 E
03-228 Warszawa

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu pn. Polonia i Polacy za Granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

O POLSCE

FLAGA POLSKI

Ma dwa poziome pasy: biały oraz czerwony. Pas górny reprezentuje białego orła, a dolny czerwone pole tarczy herbowej z godła państwowego.

Oba pasy są tej samej szerokości.

Znieważenie, niszczenie, uszkodzenie lub usuwanie flagi jest zagrożone karą.

GODŁO POLSKI

Jest na nim wizerunek orła białego ze złotą koroną na głowie zwróconej w prawo. Orzeł ma rozwinięte skrzydła, złote dziób i szpony. Wizerunek orła białego jest umieszczony na tle tarczy w kolorze czerwonym.

HYMN POLSKI

Jego autorem jest Józef Wybicki. Powstał w 1797 roku w Reggio nell'Emilia we Włoszech.

Początkowo miał tytuł „Pieśń Legionów Polskich we Włoszech”, a jego aktualny tytuł to „Mazurek Dąbrowskiego”.

ZADANIE DLA CIEBIE

Pokoloruj symbole narodowe oraz rysunek werbla.

Majowe święta

Święto Pracy jest świętem państwowym i dniem wolnym od pracy.

Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej ustanowiono w 2004 roku. Barwami Polski są biały i czerwony.

Dzień Polonii i Polaków za Granicą obchodzony jest od 2002 roku. W ten sposób uhonorowano osoby żyjące poza granicami Polski, które zabiegały o polską niepodległość oraz wyrażały swoje przywiązanie do Rzeczypospolitej.

Święto Narodowe Trzeciego Maja zostało ustanowione na pamiątkę uchwalenia Konstytucji 3 maja w 1791 roku. Była to pierwsza w Europie i druga na świecie (po amerykańskiej) konstytucja uchwalona przez tak zwany Sejm Wielki, zwany także Sejmem Czteroletnim. Za jej autorów uważa się między innymi króla Stanisława Augusta Poniatowskiego i Hugona Kołłątaja. Uchwalenie Konstytucji 3 maja uważa się za jedno z najważniejszych i przełomowych wydarzeń w historii Polski.

ZADANIE DLA CIEBIE

Podpisz kartki z kalendarza.

Uwaga, do jednej daty pasują dwie nazwy świąt.

Dzień Polonii i Polaków za Granicą ■ Święto Narodowe Trzeciego Maja
Święto Pracy ■ Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej

ODPOWIEDZI:

1)

2) 1 maja – Święto Pracy; 2 maja – Dzień Flagi Rzeczypospolitej Polskiej oraz Dzień Polonii i Polaków za Granicą; 3 maja – Święto Narodowe Trzeciego Maja

MIESZKO, MIESZKO, NASZ KOLEŻKO!

Początki państwa polskiego są owiane tajemnicą. Niewiele o nich wiemy, bo praktycznie nie ma żadnych źródeł pisanych. Nie pisano wtedy książek takich jak dziś, nie wydawano gazet, ale też nie robiono zdjęć, nie nagrywano filmików. Co nieco w swojej kronice opowiedział nam Gall Anonim.

To on wspomina o Mieszku i jego przodkach: pradziadku Siemowicie (synu Piasta, od którego imienia pochodzi nazwa dynastii Piastów), dziadku Leszku i ojcu Siemomyśle. Kolejni Piastowie wzmacniali swoją władzę, podporządkowywali sobie kolejne terytoria, budowali potężne grody, na przykład w Gnieźnie czy w Poznaniu. Mieszko uważany jest zaś za budowniczego państwa polskiego! Historycy uważają go za dobrego wodza i utalentowanego władcę.

*Czeka mnie sporo roboty...
Przydałyby się w moim
państwie jeziora, góry i morze.
Chyba trzeba zdobyć nowe
terytoria!*

*Nie wiemy nawet, jak Mieszko
wyglądał. Tak wyobrażał go sobie
Jan Matejko, malarz, który żył
kilkaset lat później.*

Rysunek Jana Matejki
z cyklu „Poczet królów
i książąt polskich”

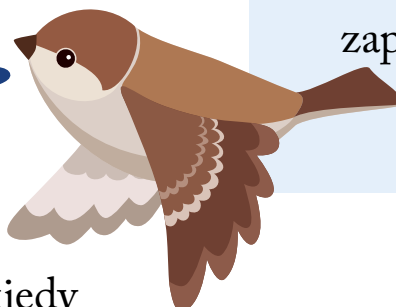
Władcy z dynastii Piastów władali naszymi ziemiami przez prawie 500 lat! Zafundowali nam większość dzisiejszych granic państwowych i... ciekawą historię. 😊

Styszateś, piszą
o naszym królu...

Nie o królu,
tylko o księciu!
Zanim coś rozświerkasz,
dobrze się dowiedz.

Podróżnik Ibrahim ibn Jakub
zapisał, że Mieszko władał
najrozleglejszym
państwem Północy.

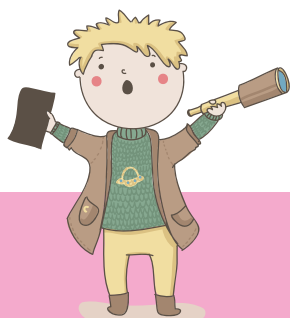
Mieszko nie był dzieckiem, kiedy się ochrzczył. Był dorosły i był już władcą. Najpierw ożenił się jednak z córką czeskiego władcy Dobrawą. W 966 roku nastąpił zaś chrzest. Na pytanie, dlaczego Mieszko go przyjął, historycy mają różne odpowiedzi.

Namówiła
go Dobrawa.

Chciał być Europejczykiem.
Większość europejskich
władców była
chrześcijanami, a Mieszko
nie chciał być „pogańskim
książętkiem” – chciał być
równie ważny jak oni.

Pragnął wzmocnić
swoją władzę,
bo w chrześcijaństwie
uważano, że władza
pochodzi od Boga (jak ktoś
się zbuntował przeciwko
władcy, to i przeciwko
Bogu – oj, lepiej nie!).

W ten sposób chciał
uniknąć najazdów
sąsiednich państw pod
pretekstem, że trzeba
nawrócić pogan.

Uwierzył, że Bóg
chrześcijan jest
najpotężniejszy.

1, 2, 3 Start!

Zaczynasz uczyć się
języka polskiego?

To rubryka właśnie
dla ciebie!

URODZINY

BALONY

KOLEDZY

PREZENT

TORT

DZISIAJ SĄ URODZINY MONIKI.

– MAMO, KTÓRA JEST GODZINA? – PYTA DZIEWCZYNKA.
– JEST PIĄTA, ZARAZ PRZYJDĄ TWOI KOLEDZY – MÓWI
MAMA.

DZWONEK DO DRZWI.

– HURRA, TO NA PEWNO ONI! – CIESZY SIĘ MONIKA.
– TEŻ TAK MYŚLĘ – MÓWI MAMA.

W DRZWIACH STOJĄ ANETA, BEATA, PIOTREK I TOMEK.

– CZEŚĆ MONIKA! WSZYSTKIEGO NAJLEPSZEGO!
– CZEŚĆ! DZIĘKUJĘ. PROSZĘ WEJDŹCIE – ZAPRASZA
DZIEWCZYNKA.

DZIECI POSZŁY DO POKOJU MONIKI I ZACZĘŁY SIĘ
BAWIĆ. MONIKA PRZYGOTOWAŁA GRĘ PLANSZOWĄ
I KARAOKE, PONIEWAŻ BARDZO LUBI ŚPIEWAĆ.
PÓŹNIEJ MAMA ZAPROSIŁA WSZYSTKICH
DO STOŁU. NA STOLE STAŁ PYSZNY TORT
CZEKOLADOWY.

– 100 LAT, 100 LAT, NIECH ŻYJE, ŻYJE NAM,
100 LAT, 100 LAT, NIECH ŻYJE, ŻYJE NAM!
JESZCZE RAZ, JESZCZE RAZ, NIECH ŻYJE, ŻYJE NAM,
NIECH ŻYJE NAM! – ZAŚPIEWALI KOLEDZY.

MONIKA ZAŚMIAŁA SIĘ I ZDMUCHNĘŁA ŚWIECZKI.

– A PREZENTY?! MONIKO, PROSZĘ TO DLA CIEBIE –
POWIEDZIAŁ TOMEK.

– TO PREZENT OD NAS WSZYSTKICH – DODAŁA
ANETA.

– DZIĘKUJĘ BARDZO – MONIKA ZACZEŁA OTWIERAĆ
KOŁOROWE PUDEŁKO. – O, JAKI PIĘKNY! OD DAWNA
CHCIAŁAM DOSTAĆ NOWY MIKROFON DO KARAOKE.
DZIĘKUJĘ!

DZIECI BAWIŁY SIĘ DO PÓŻNA... BYŁO BARDZO WESOŁO.

**MONIKA MIAŁA TORT CZEKOLADOWY,
A TY KTÓRY TORT NAJBARDZIEJ LUBISZ?**

TORT
CZEKOLADOWY

TORT
TRUSKAWKOWY

TORT
CYTRYNOWY

TORT
MALINOWY

CO KOMU PODARUJESZ?

MAMIE PODARUJĘ

TACIE PODARUJĘ

SIOSTRZE PODARUJĘ

BRATU PODARUJĘ

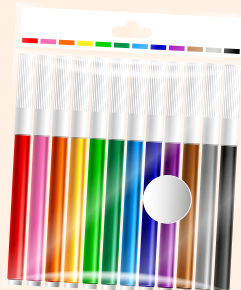
KSIĄŻKĘ

CZEKOLADKI

GRĘ KOMPUTEROWĄ

FLAMASTRY

GRĘ PLANSZOWĄ

Przygotowała: Anna Sikora

ZWIERZAKI W POWIEDZONKACH

Mieć wilczy apetyt albo węża w kieszeni – co to znaczy?

MIEĆ WILCZY APETYT

– Tato, wiesz, pani powiedziała, że Ania to ma wilczy apetyt – skarżył się Piotrek do taty. – Ani zrobiło się przykro, bo ona przecież nie przypomina wilka. Nie ma takich kłów...

– Ale nie ma powodu, żeby się smucić. Pani nie powiedziała niczego złego. Chodziło jej o to, że Ania dużo zjadła. To tylko takie powiedzonko – tłumaczył tata.

– W sumie racja, po wufie wszyscy byliśmy bardzo głodni, a Ania chyba najbardziej.

Zjadła obiad w pięć minut.

– A przy okazji powiem ci, że wilki to wcale nie są takie złe zwierzaki, jak o nich opowiadają. Są mądre i dostojne, do tego bardzo opiekuńcze w stosunku do członków swojego stada – dodał jeszcze tata.

Ile może zjeść wilk?

Dużo. Ktoś, kto ma wilczy apetyt, jest łakomy i też potrafi dużo zjeść.

MIEĆ WĘŻA

W KIESZENI

– Miał zrobić duże zakupy, wybierał, marudził i w końcu wyszedł, ale z dwoma bułkami – opowiadała ekspedientka.
– No tak, ma węża w kieszeni... – dodała druga. Ala usłyszała tę rozmowę w sklepie i troszkę się przeraziła. „Wąż w kieszeni? Nie ma żartów. Nie dziwię się, że ten pan bał się włożyć rękę do kieszeni i wziąć pieniądze...” – pomyślała i zaczęła się rozglądać wokół. Ale to wcale nie tak. Ala nie wie, że mieć węża w kieszeni, to znaczy być skąpym. Tak jak ten pan, który miał zrobić duże zakupy, a wyszedł ze sklepu tylko z bułkami.

O kimś, kto jest skąpy, mówimy, że ma węża w kieszeni.

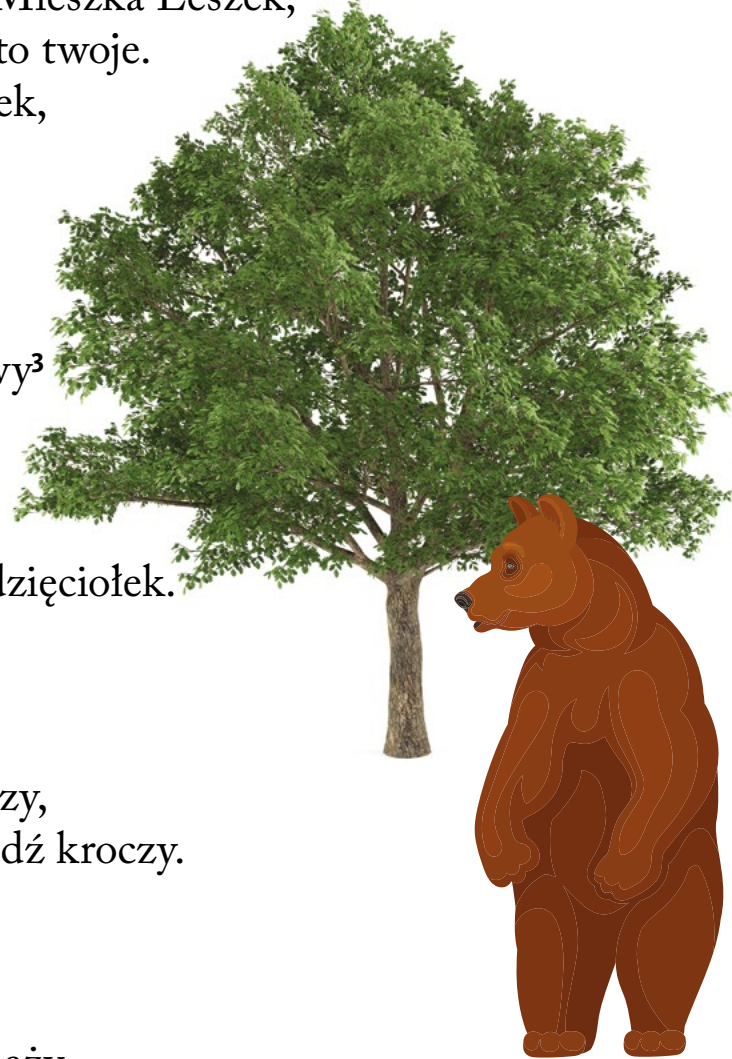

Adam Mickiewicz, „Przyjaciele”

Przeczytaj tekst i rozwiąż zadania.

Nie masz teraz prawdziwej przyjaźni na świecie;
 Ostatni znam jej przykład w oszmiańskim powiecie.
 Tam żył Mieszek, kum¹ Leszka, i kum Mieszka Leszek,
 Z tych, co to: gdzie ty, tam ja, co moje, to twoje.
 Mówiono o nich, że gdy znaleźli orzeszek,
 Ziarnko dzielili na dwoje;
 Słowem, tacy przyjaciele,
 Jakich i wtenczas² liczono niewiele.
 Rzekłbyś: dwójduch w jednym ciele.
 O tej swej przyjaźni raz w cieniu dąbrowy³
 Kiedy gadali, łącząc swoje czułe mowy
 Do kukań zozul⁴ i krakań gawronich,
 Alić⁵ ryknęło raptem coś koło nich.
 Leszek na dąb; nuż po pniu skakać jak dzięciołek.
 Mieszek tej sztuki nie umie,
 Tylko wyciąga z dołu ręce: „Kumie!”
 Kum już wylazł na wierzchołek.
 Ledwie Mieszkowi był czas zmrużyć oczy,
 Zbladnąć, paść na twarz: a już niedźwiedź kroczy.
 Trafia na ciało, maca: jak trup leży;
 Wącha: a z tego zapachu,
 Który mógł być skutkiem strachu,
 Wnosi, że to nieboszczyk i że już nieświeży.
 Więc mruknąwszy ze wzgardą, odwraca się w knieję⁶,
 Bo niedźwiedź Litwin mięs⁷ nieświeżych nie je.
 Dopieroż Mieszek odżył... „Było z tobą krucho! –
 Woła kum. – Szczęście, Mieszku, że cię nie zadrapał!
 Ale co on tak długo tam nad tobą sapał,
 Jak gdyby coś miał powiadać na ucho?”
 „Powiedział mi – rzekł Mieszek – przysłowie niedźwiedzie:
 Że prawdziwych przyjaciół poznajemy w biedzie”.

SŁOWNICZEK

¹Kum – przyjaciel, towarzysz.

²Wtenczas – wówczas.

³Dąbrowa – las złożony głównie z dębów.

⁴Zozula – kukułka.

⁵Alić – ale.

⁶Knieja – gęsty las.

⁷Mięs – mięso.

Zadanie 1. Wskaż zdania prawdziwe i fałszywe. Wpisz literę P, jeśli zdanie jest prawdziwe, lub literę F – jeśli jest fałszywe.

- ☐ Leszek i Mieszek byli uważani za prawdziwych przyjaciół.
- ☐ Leszek udawał martwego, żeby niedźwiedź nie zrobił mu krzywdy.
- ☐ Leszek wspiął się na dąb.
- ☐ Mieszek nie umiał wdrapywać się na drzewa.
- ☐ Leszek i Mieszek zostali zaatakowani przez groźnego wilka.

Zadanie 2. W bajce Adama Mickiewicza podkreślono morał. Wyjaśnij, jak rozumiesz te słowa.

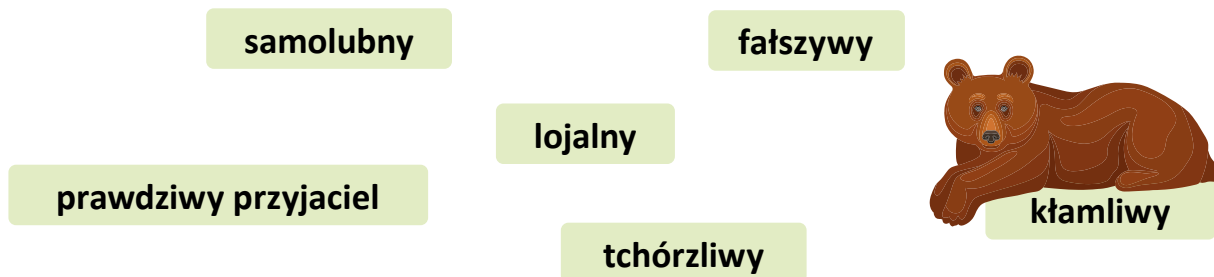
.....

.....

.....

.....

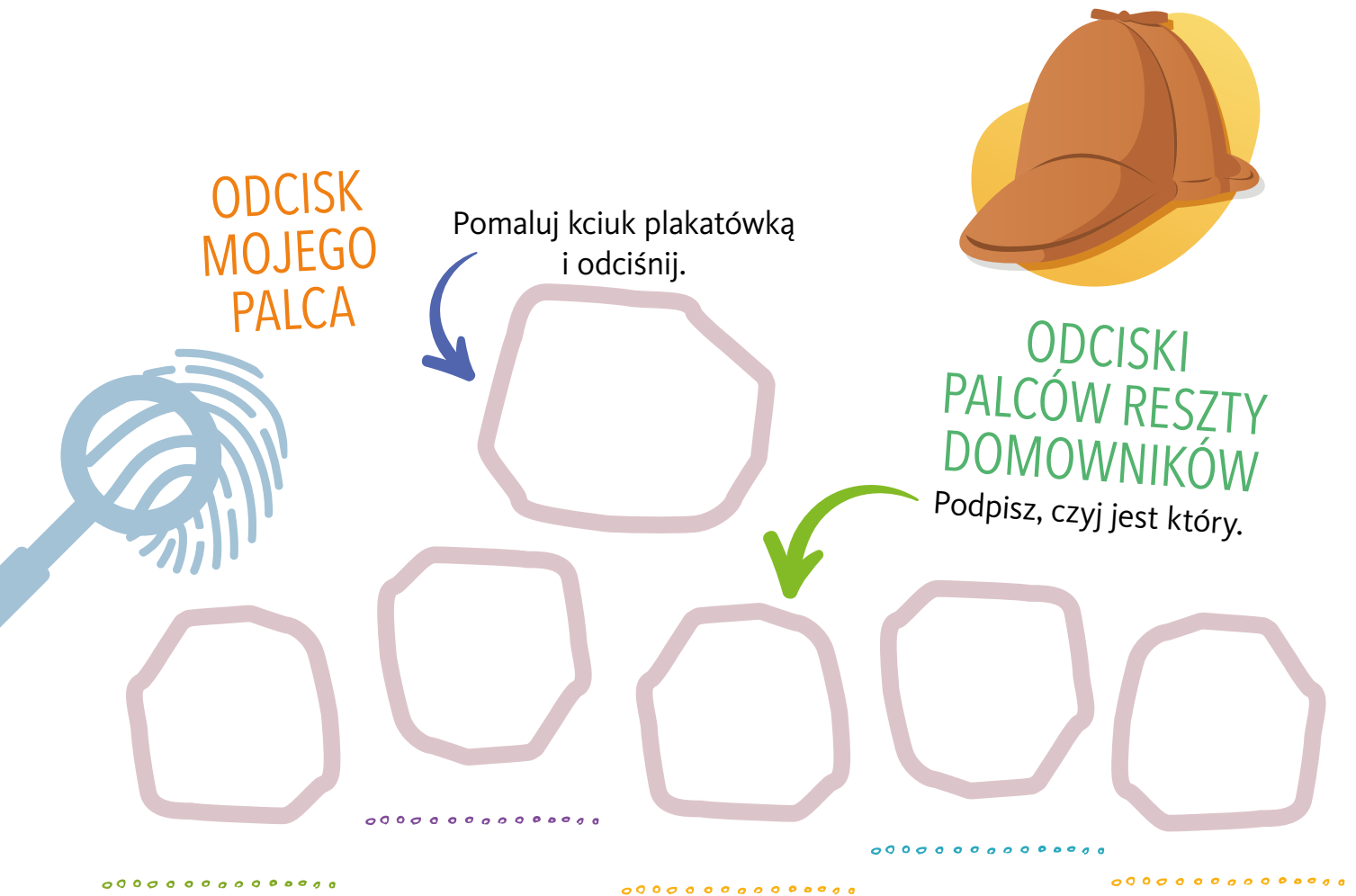
Zadanie 3. Otocz pętlą cechy, które można by przypisać Leszkowi.

Zadanie 4. Wskaż wyrazy, którymi można zastąpić wyraz „przyjaciel”. Podkreśl je.

RODZINNE ZAGADKI MAŁEGO DETEKTYWA

Ile lat ma twoja siostra lub twój brat?

Jak wołano na twoją mamę, gdy była mała?

Kim chciał zostać twój tata, gdy miał tyle lat co ty?

Gdzie urodziła się twoja mama?

Gdzie urodził się twój tata?

Gdzie urodziłaś/urodziłeś się ty?

Gdzie mieszkają twoi dziadkowie?

ZNAJDŹ KOGOŚ, KTO...

WPISZ IMIĘ TEJ OSOBY.

.....
UWIELBIA LIZAKI I LODY

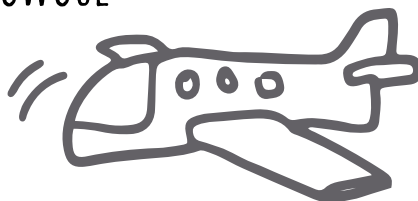

.....
LUBI OWOCE

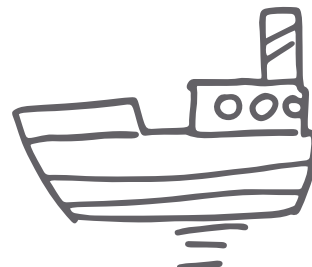
.....
LUBI CHODZIĆ DO POLSKIEJ SZKOŁY

.....
MA BRATA

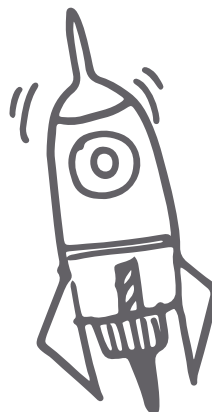
.....
LECIAŁ
SAMOŁOTEM

.....
PŁYNAŁ STATKIEM

.....
GRA NA JAKIMŚ
INSTRUMENCIE

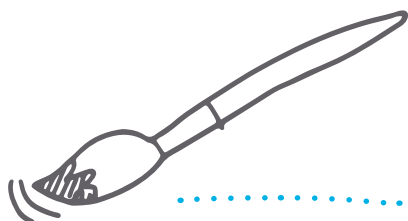
.....
MARZY O LOCIE
W KOSMOS

.....
PUSZCZA LATAWCE

.....
BYŁ W POLSCE

.....
LUBI ZIELONY KOLOR

.....
MA SIOSTRĘ

.....
WĘDROWAŁ
PO GÓRACH

.....
LUBI WSZELKIE
ROBALE☺

Kogo można spotkać w Polsce?

Różne owady. Wśród nich są „robale”, które nie zachwycają urodą. Ale owadami są też różnokolorowe motyle czy błyszczące ważki.

Motyle dzienne

Paź królowej wygląda jakby był ubrany w drogocenną serwetę. To bardzo duży motyl – rozpiętość jego skrzydeł to nawet 8 cm.

Listkowiec cytrynek – motyl o wyjątkowej barwie skrzydełek. Zimuje w opadłych liściach, a budzi się wczesną wiosną.

Rusałka pawik to jeden z najłatwiejszych do rozpoznania motyli. Jego cechą charakterystyczną są plamy na skrzydłach przypominające pawie oka.

A TO CIEKAWIE!

Ciało i skrzydła motyli pokryte są warstwą niewielkich łusek, które tworzą różnorodne, barwne wzory.

Ćmy

Czy istnieją motyle nocne? Tak, to ćmy. Zwykle są aktywne nocą.

Narożnica zbrojówka przypomina gałązkę – to się nazywa kamuflaż!

Ćmy często są szare lub brązowe, ale niektóre bywają kolorowe.

Niedźwiedziówka nożówka to najbardziej jaskrawo ubarwiona polska ćma.

Ważki

Inne owady, które mogłyby walczyć o tytuł „miss i mistera”, to ważki. Do tego są bardzo pożyteczne. Zjadają te stworzenia, które najbardziej denerwują nas latem: meszki i komary!

Łątka dziewczeczka

– samce tej ważki są błękitnawe, a samice zielonkawe.

SKĄD SIĘ BIERZE TĘCZA?

Wiosną i latem w Polsce często można zobaczyć tęczę na niebie. Ma kształt łuku i wygląda niezwykle pięknie.

KIEDY I JAK

POWSTAJE TĘCZA NA NIEBIE?

Kto maluje ten kolorowy łuk na niebie?

Tak naprawdę nikt. To zjawisko przyrodnicze. Tęcza powstaje przy słonecznej pogodzie, zaraz po deszczu.

Krople wody znajdują się jeszcze w powietrzu, a promienie słońca, przechodząc przez nie, powodują powstanie tęczy.

Tęcza ma

7 kolorów:

1. czerwony
2. pomarańczowy
3. żółty
4. zielony
5. niebieski
6. granatowy
7. fioletowy.

CZY TĘCZA POWSTAJE TYLKO PO DESZCZU?

Czasem tęcza powstaje przy wodospadach i fontannach. Tu też w powietrzu znajdują się kropelki wody. Czasem widać tęczę, gdy ktoś podlewa ogródek strumieniem wody ze spryskiwacza.

Można więc powiedzieć, że
kropelki wody + światło słoneczne = tęcza.

CZY MOŻNA ZOBACZYĆ KILKA TĘCZY JEDNOCZEŚNIE?

Tak. Czasami można zobaczyć dwie tęcze, a nawet więcej. Ta główna jest wtedy większa i bardziej wyraźna, a łuki mniejszych tęcz są mniej widoczne i mniej kolorowe.

CIEKAWOSTKA!

Podobno koniec pierwszego łuku tęczy wskazuje miejsce, w którym został zakopany garnek ze złotem. Problem tylko w tym, że trudno to miejsce znaleźć, bo zmienia się, gdy tylko sami się przesuniemy.

CO TO ZNACZY?

WE WSZYSTKICH KOLORACH TĘCZY
– tak powiemy o czymś, co jest różnokolorowe i bardzo piękne.

ZNASZ JAKIŚ FAJNY ŻART?

Poproś o pomoc starsze
rodzeństwo, rodziców...
i przślijcie żart e-mailem na adres
redakcji: redakcja@kumpel.com.pl
(w temacie: ŻART).
Najśmieszniejsze żarty będziemy
publikować
w kolejnych numerach „Kumpla
dla Polonii”.

Jak leci w górę, jest różowe,
jak leci w dół, jest niebieskie,
a jak spadnie na ziemię, jest zielone.
Co to jest?

Nikt tego nie wie, ale fajnie
zmienia kolory.

Kiedy ciasteczko idzie do lekarza?
Kiedy zaczyna się kruszyć.

Ile końców ma sznurek?
Jeden, bo drugi to początek.

Ile szczoteczek ma dentysta?
Sto ma, to logiczne!

Chtopiec pyta tatę na stadionie:
– Tato, po co oni biegną?
– Pierwszy na mecie dostanie
nagrodę.
– To po co biegnie reszta?!

Co robi mucha klucha?
Liże palucha.

Lekarz pyta swojego pacjenta:
– Czy zjadłeś rosół, tak jak za-
leciłem?

- Tak.
- Z apetytem.
- Nie, z makaronem.

Jak się nazywa płacz raczka?
Wycieraczka.

ROZGADANE ZWIERZAKI

HU, HU!

Ale mnie
przestraszyłaś!

Nie jestem leniwy.
Jestem
energooszczędny.

LEWE SKRZYDŁO CZARNE...
PRAWE SKRZYDŁO CZARNE...
A NIECH TO, WYGLĄDAM JAK
BATMAN!

PCHŁA.

A grzebie
coś przy aucie.

Kto się cieszy,
gdy schodzi
na psy?

Co robi
twój mąż?

ZAPRASZAMY DO CHEŁMA I JASŁA!

Muzeum Lizaka w JAŚLE

To będzie naprawdę słodka wycieczka. 😊 Można tu wiele dowiedzieć się na temat słodkości, bo Muzeum Lizaka w Jaśle ma za zadanie przedstawić tradycje jasielskiej produkcji słodczy. Będzie możliwość smakowania surowców i wyrobów, wąchania aromatów i dotykania urządzeń. Poznacie historię powstania słynnych słodczy, zobaczycie zabytkowe maszyny, a nawet sami stworzycie lizaki podczas warsztatów. Będzie wesoło i słodko!

Będzie słodko
i trochę strasznie...

Czy wiecie, że za praprapradziadków współczesnych lizaków można uznać patyki maczane w miodzie?! Albo słodkie kulki, które starożytni Egipcjanie robili z miodu, orzechów i owoców i umieszczali na patyku. A potem Anglicy zaczęli robić cukierki na patyku, które nazwali „lolly pop”. I tak powstały lizaki.

CHEŁM — miasto kredy i ducha

Jedną z największych atrakcji Chełma są **Podziemia Kredowe**. To korytarze wydrążone w kredzie. Tak, takiej białej, jak do pisania po chodniku czy po tablicy. Biegące pod domami i ulicami miasta korytarze powstały, kiedy mieszkańcy wydobywali biały skarb w swoich piwnicach. Pokłady kredy były płytko pod ziemią, więc nie było to trudne. Korytarze ciągną się pod całym Starym Miastem na kilku poziomach. Kiedy będziecie wędrować białym labiryntem, spotkacie tablice z nazwami ulic, wskazujące, pod którą z nich akurat się znajdujecie. No i nie można się tu pobrudzić. No chyba że pobielić. 😊

Podziemna kraina kredy to królestwo ducha Bielucha. To strażnik ukrytych tam

skarbów. Według legendy jest on duchem widniejącego na herbie Chełma białego niedźwiedzia. Można go spotkać podczas zwiedzania w jednej z komór podziemi.

W Muzeum Chełmskim zobaczycie zaś różne okazy zwierząt, w tym żółwia błotnego czy głuszca. Będą też prehistoryczne eksponaty – czaszki nosorożca włochatego, niedźwiedzia jaskiniowego oraz kości i zęby mamuta.

**O WAŻNYM WYDARZENIU W ŻYCIU POLONII
OPOWIEDZIAŁA AURELIA GRABIAS Z KLASY VI
Z POLSKIEJ SZKOŁY DOKSZTAŁCAJĄCEJ
IM. HENRYKA SIENKIEWICZA (BROOKLYN, NY),
KTÓRA ZOSTAŁA LAUREATKĄ I MIEJSCA W KONKURSIE
„RAZEM MOŻEMY WSZYSTKO!”. GRATULUJEMY!**

Pod koniec października 2024 roku wraz z rodzicami, moim starszym bratem i uczniami z Polskiej Szkoły im. Henryka Sienkiewicza brałam udział w akcji „Pamiętaj o Weteranach”. Naszą polską tradycją jest, że 1 i 2 listopada odwiedzamy groby naszych bliskich, zapalamy znicze i składamy kwiaty. Wcześniej jednak sprzątamy pomniki, myjemy je, tak, aby na Wszystkich Świętych wyglądały pięknie. Naszym zadaniem było właśnie uporządkowanie grobów polskich żołnierzy pochowanych na cmentarzu przy Narodowym Sanktuarium Matki Bożej Częstochowskiej w Doylestown w Pensylwanii. Początkowo byłam zdziwiona. Jak to? Ja mam sprzątać groby? Mój brat był bardziej chętny do tej pracy. Już na miejscu okazało się, że jest nas bardzo dużo. Przyjechali uczniowie i ich rodzice z wielu polskich szkół. Ale grobów też było bardzo dużo. Tak naprawdę to miałam pełne ręce roboty. Wyrzucałam stare znicze i kwiaty, grabiłam liście i usuwałam mech z krzyży.

Kolejną częścią tej akcji było wiązanie biało-czerwonych wstążek na krzyżach. I to, muszę przyznać, podobało mi się najbardziej. Całą naszą akcję zakończył Apel Pamięci pod pomnikiem Husarza. Przedstawiciele polskich szkół, harcerze i weterani ułożyli biało-czerwoną flagę ze zniczy na cześć poległych. Na koniec zostaliśmy zaproszeni na poczęstunek. Były kielbaski, gorąca grochówka i pyszne pączki. Nigdy zupa nie smakowała mi tak jak wtedy. Pycha!

Byłam najedzona, zmęczona, zadowolona i strasznie ciekawa. Spojrzałam na Amerykańską Częstochowę – bo taka nazwa jest popularna wśród Polonii – całkiem inaczej niż dotychczas. Zaczęłam zadawać moim rodzicom mnóstwo pytań. A oni chętnie opowiedzieli mi i bratu historię sanktuarium. Okazało się, że nazwa pochodzi od repliki

obrazu Matki Boskiej Częstochowskiej, która tu się znajduje. Wiem, że oryginał jest w Polsce, w Częstochowie, na Jasnej Górze. Na lekcjach historii w klasie szóstej uczyliśmy się o potopie szwedzkim. O tym, jak Szwedzi najechali na Polskę, ale nigdy nie zdobyli klasztoru na Jasnej Górze, mimo że mieli ogromną przewagę. Wkrótce wrócili do swojego kraju. Pani mówiła, że ludzie uważali to wydarzenie za cud.

Nasz kościół w Doylestown został założony 28 września 1953 roku przez ojców paulinów. Początkowo msze odprawiane były w stodole! Dopiero po 13 latach amerykańska Polonia wybudowała duży budynek, który znamy dzisiaj. Tata powiedział, że sanktuarium zostało poświęcone przez arcybiskupa Johna Krola. W tym ważnym dla amerykańskiej Polonii wydarzeniu brał udział prezydent Stanów Zjednoczonych, Lyndon B. Johnson.

Po kilku latach powstał cmentarz. W Alei Zasłużonych znajdują się groby artystów, pisarzy, publicystów, działaczy niepodległościowych, polskich oficerów i generałów, weteranów I i II wojny światowej, a także wielu działaczy organizacji polonijnych. Tata mówi, że właśnie dlatego ten cmentarz jest czasem nazywany polskim Arlington. Ogromne wrażenie wywarł na mnie posąg z brązu zwany „Mścicielem”. Przedstawia on klęczącego na jednym kolanie husarza z pięknymi skrzydłami, wspartego na

mieczu. W marmurowy cokół posągu wmurowane są tablice poświęcone ofiarom zbrodni katyńskiej oraz tragedii smoleńskiej. W tym roku z moją polską szkołą brałam udział w uroczystościach przy pomniku „Katyń 1940” w Nowym Jorku. Razem z koleżanką składałyśmy biało-czerwone kwiaty.

W sanktuarium znajduje się urna z sercem Ignacego Jana Paderewskiego – kompozytora, pianisty i pierwszego premiera odrodzonej Polski. Okazało się, że uroczystość wmurowania urny z sercem miała miejsce 29 czerwca 1986 roku, w 45. rocznicę śmierci polskiego wirtuoza. Paderewski chciał, aby pochowano go w wolnej Polsce, ale jego serce miało pozostać w Ameryce.

Wieczorem, gdy wracaliśmy do domu, byłam zmęczona, ale też pełna wrażeń. Tylu nowych rzeczy się dowiedziałam! Nie mogłam się doczekać, kiedy o wszystkim opowiem w mojej polskiej szkole. Uważam też, że organizacja takich akcji jest bardzo ważna i potrzebna. Uczy nas, dzieci i młodzież, patriotyzmu, odpowiedzialności i polskości. To dzięki naszym rodzicom i nauczycielom wiemy, jak być Polakami. Chociaż urodziliśmy się w Stanach Zjednoczonych, potrafimy okazać szacunek i wdzięczność bohaterom, którzy walczyli za kraj naszych rodziców. Był to mój pierwszy udział w akcji „Pamiętaj o Weteranach”, ale zapewniam, że nie ostatni!

Polska Szkoła im. Marii Konopnickiej W SWINDON

Spotkania z seniorami to niezwykle chwile pełne radości i współdziałania.

Międzypokoleniowa współpraca

Podczas ferii zimowych seniorzy zaprosili najmłodszych uczniów na jedno ze śródowych spotkań Klubu Seniora w Domu Polskim. Przygotowali stanowiska i materiały potrzebne do tworzenia barwnych świątecznych dekoracji. Z ogromnym zaangażowaniem pomagali dzieciom, dzieląc się swoją wiedzą i umiejętnościami. Atmosfera tego dnia była wyjątkowa.

Celebrowanie ważnych dat

Seniorzy byli obecni podczas obchodów 70-lecia naszej szkoły w Swindon i chętnie wspominali jej początki. Udostępnili swoje zdjęcia oraz pamiątkowe albumy, aby młodszemu pokoleniu przekazać, jaką pracę wnieśli, by nasza szkoła dziś funkcjonowała tak wspaniale. To było bardzo wzruszające wydarzenie.

Święta razem

Chętnie spotykamy się z seniorami nie tylko na apelach, ale także podczas ważnych świąt. Jako szkoła oraz cała wspólnota celebrowaliśmy wspólnie Wigilię, tworząc wyjątkową atmosferę pełną wzruszeń i wzajemnego szacunku.

Obecność seniorów dodaje każdemu wydarzeniu niezwyklej wartości i pozwala młodszemu pokoleniu lepiej zrozumieć bogatą historię naszej szkoły.

Prezenty od serca

Kolejnym wydarzeniem, które zasługuje na wspomnienie, są mikołajki. Przygotowaliśmy drobne upominki dla Klubu Seniora – w tym roku były to ręcznie robione kartki świąteczne oraz dekorowane przez najmłodszych pierniczki. Jednak seniorzy zaskoczyli nas wszystkich swoją kreatywnością i poczuciem humoru. Najmłodsi uczniowie otrzymali pięknie zapakowane, ręcznie robione świnki owinięte w wydziergane na drutach kocyki, które symbolizowały świąteczne przysmaki „pigs in blankets”. To były cudne prezenty! Oczywiście, przygotowanie tych ręcznie robionych podarunków zajęło seniorom więcej czasu, niż przypuszczaliśmy. Są oni jednak niezwykle zorganizowaną grupą i z wyprzedzeniem wszystko planują.

Święto Babci i Dziadka

Dzień Babci i Dzień Dziadka to doskonałe okazje do spotkań z seniorami i wyrażenia wdzięczności za ich nieocenione wsparcie. Dzieci z entuzjazmem zaprezentowały tańce i śpiewy, tworząc wyjątkową atmosferę. W tym roku udało się zorganizować spotkanie w większym gronie. Podczas uroczystości seniorzy mogli podziwiać występy przedszkolaków oraz uczniów klasy zerowej. Po części artystycznej każdy otrzymał własnoręcznie przygotowany przez dzieci upominek, a rodzice wspierający szkołę zadbali o słodki poczęstunek. Nie brakowało uśmiechów, ciepłych słów i serdecznych gestów.

Przyszłość

Seniorzy nie zapominają również o tak ważnym dla naszego polonijnego środowiska Dniu Polskim w Swindon. Wcześniej rozpoczynają przygotowania do kolejnych projektów, które prezentują na swoim stanowisku podczas Dnia Polskiego w czerwcu.

Można by wymieniać wiele takich okazji, kiedy seniorzy angażują się we współpracę ze szkołą: od wizyt na akademiach szkolnych, poprzez pomoc w przygotowaniach kawiarenek i prac artystycznych, aż po przekazywanie historii młodszemu pokoleniu. Nasze spotkania są naprawdę niezwykle! Z przyjemnością przyjmujemy tak wdzięcznych gości i mamy nadzieję, że takich oraz podobnych okazji będzie jak najwięcej.

„Alfred Wiewiór i zagubione baletki”

Tekst: Agnieszka Stelmazyk

Ilustracje: Hubert Grajczak

Wydawnictwo Wilga

**ALFRED WIEWIÓR
PONOWNIE WKRACZA
DO AKCJI!**

Po zimowej przerwie Alfred, Stefan i Maciek z radością wracają do pracy. Tym razem przyjdzie im się zmierzyć z zagadką zaginionych baetek pewnej młodej, utalentowanej baletnicy. Żeby dowiedzieć się, co wydarzyło się w ekskluzywnej szkole tańca pani Delfiny Orskiej, detektywi postanawiają wmieszać się w grupę uczniów – nowe śledztwo prowadzą w tutu, rajtuzach i baletkach. Dlaczego jednak dyrektorka wyraźnie próbuje im przeszkodzić w odkryciu prawdy?

DAJCIE SIĘ WCIĄGNĄĆ
W WIR PRZYGODY! 😊

Czy ktoś chciał zaszkodzić młodej primabalerinie? I czy w sprawę jest zamieszana mama głównej rywalki dziewczyny? Czas nagli, bo do wielkiej premiery pozostało już tylko kilka dni, a Milenka nie wystąpi bez swoich szczęśliwych bućków.

DUŻE LITERY
UŁATWIAJĄ CZYTANIE.

Głośno za to rzekł:

- Przyszedłem w sprawie zagubionych baetek.
- Ach tak? – Brwi pani Delfiny wygięły się w idealny łuk.
- Moja klientka, Milenka Jasińska, jest uczennicą tej szkoły.
- Tak, wiem. – Dyrektorka skinęła głową. – Zdaje się, że narobiła wczoraj okropnego zamieszania.
- Bo zniknęły jej szczęśliwe baletki – wtrącił Alfred.
- I z tego powodu wynajęła detektywa? – zdziwiła się pani Orska.
- Sam zaoferowałem jej swoje usługi, ponieważ razem z przyjaciółmi wybieramy się na przedstawienie, w którym przydzielono jej główną rolę. Mamy już nawet bilety.

ŚWIETNA INTRYGA
I MNÓSTWO HUMORU.

W dziko zwierzęcej serii detektywistycznej „Alfred Wiewiór” ukazało się do tej pory 7 tomów. Kto ma ochotę na więcej detektywistycznych zagadek i humoru, niech da się porwać kolejnym tytułom (choć nie trzeba ich czytać po kolei 😊).

POLONIJSKA BIBLIOTEKA CYFROWA – NIEZWYKŁE MIEJSCE DLA CZYTAJĄCEJ POLONII

To skarbnica dokumentów, czasopism i książek dla Polonii. Na stronie www.pbc.uw.edu.pl znajdziesz nie tylko wszystkie e-wydania „Cogito dla Polonii” i „Kumpla dla Polonii”, ale również tytuły pism polonijnych, które powstają w ramach Konkursu „Polonia i Polacy za granicą 2025 – Media i Struktury”. Jest to możliwe dzięki projektowi finansowanemu przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej w Konkursie „Polonia i Polacy za Granicą 2024 – Media i Struktury” pt. Polonijna Biblioteka Cyfrowa.

Misją tej wspaniałej biblioteki jest zabezpieczenie oraz udostępnienie poloników posiadanych przez organizacje i instytucje polskie i polonijne funkcjonujące na obczyźnie, a także zgromadzone przez kolekcjonerów prywatnych (m.in. cenne książki i prasa, archiwum audycji Radia Watykańskiego, Wirtualne Muzeum Polonii, Archiwum Ignacego Domeyki).

Zapraszamy do udziału w Międzynarodowym Konkursie Plastycznym i Fotograficznym dla dzieci „Polska – nasz wspólny dom”

Akademia Polonijna w Częstochowie zaprasza dzieci z całego świata do udziału w wyjątkowym konkursie. To niesamowita szansa, by przez sztukę wyrazić swoje przywiązanie do polskich korzeni.

Konkurs skierowany jest do dzieci w wieku od 6 do 13 lat. Prace – plastyczne lub fotograficzne – powinny nawiązywać do tematu „Polska – nasz wspólny dom” i mogą być wykonane w dowolnej technice płaskiej w formacie A4.

Prace wraz z kompletem danych (metryczką, zdjęciem portretowym i zgodą rodzica/opiekuna) **naależy przesłać do 13 maja 2025 roku na adres mailowy:** konkurs@ap.edu.pl.

Przewidziano specjalne nagrody, w tym Złoty Medal Akademii Polonijnej, wykonanie portretu laureata przez artystę plastyka Tadeusza Kurka, dyplomy i nagrody rzeczowe.

Regulamin: <https://ap.edu.pl/glosakademii/>
(Zakładka konkurs plastyczno-fotograficzny)

FRANCISZEK DUSZEŃKO

Żył w latach: 1925–2008

Jeden z najwybitniejszych polskich rzeźbiarzy. W kwietniu 2025 roku minęła setna rocznica jego urodzin.

Franciszek Duszeńko był więźniem niemieckich obozów koncentracyjnych w czasie II wojny światowej, co miało ogromny wpływ na jego twórczość. Po wojnie osiadł w Gdańsku, z którym pozostał związany przez resztę życia. Przez kilkadziesiąt lat kształcił kolejne pokolenia młodych twórców.

Stworzył znane pomniki, między innymi:

Pomnik Obrońców Wybrzeża na Westerplatte

Monument ma wysokość 25 metrów. Znajduje się na półwyspie Westerplatte i upamiętnia polskich obrońców Wybrzeża we wrześniu 1939 roku. Ozdobiony jest płaskorzeźbami oraz wykutymi napisami.

Franciszek Duszeńko brał też udział w odtwarzaniu zniszczonych w czasie wojny obiektów rzeźbiarskich Gdańska.

Postacie kobiecych sfinksów przy schodach kamienicy przy Długim Targu 8 w Gdańsku

Pomnik Ofiar Obozu Zagłady w Treblince

Treblinka to był niemiecki nazistowski obóz zagłady, gdzie zamordowano około 800 tysięcy ludzi.

